

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۱۰/۲۱

داکتر تاج الدین ملت مل

د افغانانو دوه نا پیژندل شوي خطرناک دښمنان وپژني!

د افغانستان د جنگونو د شروع او ادامې ستر عاملین څلور دي. چې پدی کی دوه یی په ارادی توگه او د خپلو گټو لپاره د جنگ د پیلای، عاملین او دوه نور یی بیا په غیر ارادی توگه د جنگ د ادامې عاملین یا د جنگ په وړاندی د مقابلی ماتونکی عاملین دي. تر اوسه افغانان یواځی هغه اول دوه ډلې پیژني، لاکن د دی دوو نورو خطرناکو ډلو په اړه یا بی خبره دي، او یا هم د دوي په منفي رول اصلاً فکر نه شی کولای. د دی مقالې عمده هدف دا دی چې دغه وروستي دوه ډلې افغانانو ته په دقیقه توگه ور وپیژني، تر څو تر دی زیات د دوي د خطرناکو خبرو او کړو د توطو بڼکار پاته نشی.

د جنگونو د بریو د رازونو په اړه یو چنایی ډیر توانمند او بریالی جنرال (...) چې د میلاد نه څو زره کاله دمخه یی ډیر فتوحات کړی وه، وایی: په جنگونو کی یو تر ټولو مهم اصل د ځان او دښمن پیژندنه ده. «که تاسو هم ځان پیژنی او هم دښمن، نو د جنگ په ټولو ډگرونو کی به کامیاب اوسئ. که ځان پیژنی او دښمن نه پیژنی، او یا دښمن پیژنی اما ځان نه پیژني نو د هری کامیابی سره به یوه ناکامی هم ولری. خو که تاسو نه ځان پیژنی او نه دښمن، نو د جنگ په ټولو ډگرونو کی به ناکام یاست.»

داسی بڼکاري چې مونږ افغانان هم د خپل ځان او هم د خپل دښمن په پیژندگلو کی پاته راغلي یو، نو ځکه دا جنگ په یوه نه ختمیونکی جنگ بدل شوی دی. نو دا ضروری ده چې مونږ د جنگ د دواړو اړخونو په پیژندلو کی ژور فکر وکړو. د افغانستان د جگری د ادامې عامل اړخونه په لاندی ډول خلاصه کیدای شی:

اول: پیژندل شوي د جنگ د پیلای او ادامې اگاهانه عاملین:

دا د جنگ د شروع او ادامې هغه عاملین دي چې ټول خلک یی پیژني، او د جنگ په اوږدو کی د دوي لاس وهني دومره افراطی مرحلو ته رسیدلی دي چې پتیدل یی نور نا شوني وي. دا عاملین دوه ډوله دی.

الف: د جنگ د شروع او ادامې خارجي عاملین: دا هغه منظوي او نړیوال هیوادونه دي چې د دوي گټې په افغانستان کی د جنگ په ادامه کی دي. دوي د خپلو سیاسي، اقتصادي، نظامي اهدافو لپاره جنگ افغانستان ته راوړی او د دی د ادامې لپاره د هر نوعه امکاناتو نه کار اخلي. دوي د دغه جنگ د ادامې لپاره د دوه نوعه ستراتیژیو نه کار اخلي: یو یی د پیسو او وسلو له لاری د نظامي ډلو مسلح کول او د اسلام او جهاد تر نوم لاندی د جنگ د ادامې لپاره د هغوي استعمالول دي. بله د مالي، او فکری لحاظه د جنگ په وړاندی د مقاومتونو د ضعیفه کولو ستراتیژی له لاری د یو شمیر خلکو تطمیع کول، یا په غلطو لارو سر کول دي، تر څو د جنگ اصلي عاملین خلکو ته مغشوش او د خلاصون اصلي لاری له خلکو ورکي کړي. د دی مقالې اصلي هدف د همدغه ډلې پیژندل دي، چې لاندی دوهم گروپ کی تشریح شوي دي.

ب: د جنگ د ادامې داخلي عاملین: دا هغه نظامي او جنگي ډلې او اشخاص دی چې د خارجي عاملینو په مرسته اول د جنگونو د شروع او بیا یی د جنگونو د ادامې وسیله گرځیدلی دي. دا ډلې په جنگ کی را روزل کیری، توانمنده کیری، او دوي بیا د جنگ په ادامه کی د دومره جنایاتو مرتکب کیری، چې بېله جنگ او وسلې د دوي بقا نا ممکنه وی. نو د دوي د ژوند او گټو د محفوظیت یواځنی لار جنگ، زور، چور او تالان دی. چې پدی ډله کی د افغانستان ټولي جنگي ډلې، غاصبین، قاتلین او چورکونکی شامل دي. نو که افغانان د دی ډلو د اشخاصو په هغو خبر غولیری چې بی د سولې لپاره بی کوي، ځانونه غولوي. دوي یو هم په سوله کی ژوند نشی کولای، نو د دوي ټولي د سولې خبری او کارونه په واقعییت کی د سولې د مخنیوي لپاره وی او دي. دوي بیا د خپلو دغو شومو اغراضو د پټولو لپاره د قوم، ژبی، مذهب په غلطو شعارونو خپل خلک په خپل ځانونو راټولول غواری. اما واقعییت دا دی چې نه طالب او نه هم گلبدین د پښتنو نمایندگی کولای شی او نه د دوي د گټو نه پلوی کوي، او نه جمعیتیان، دوستمیان،

د پاڼو شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له الیرلو مخکې په خیر و لولئ

عطا، عبدالله او محقق او او نور غاصبين د افغانستان د نورو قومونو نمايندگي کولای شي. نو افغانان بايد نور تر دی ساده نشی چې د دوي په مکارانه خبرو و غوليری. دا بيلکل ثابتته ده چې نه هم طالب، نه گلبدین، نه جمعیت او نه هم دستم او نه هم د هزارگانو د جنگي ډلو مشران یو هم نه د سولې د راتللو سره کومه مینه او علاقه لری او نهه یی دا کار په گټه دی. افغانان بايد په قاطعیت سره دوي له خپلو خلکو تجرید او د هر قوم خلک بايد د دوي په وړاندی په نره مقابلي ته راودانگي.

دوهم: په افغانستان کې د جنگ په وړاندی د مقاومت او مبارزی ماتونکي نا پیژندل شوي غیر ارادی ډلي:

دا هغه ډلي او خلک دي چې دوي په ارادی توگه نه بلکه په ناپوهي کې او په غیر ارادی توگه خلکو ته دښمن او دوست غلط تعریفوی، او یا هم د جنگ په مقابلي کې خلک د اصلي لارو پر خای په فرعي لارو روانوي. د دی کبله چې دوي همیشه د جنگ په وړاندی شعارونه ورکوي، او خلک د جنگ په وړاندی رابیداروي، نو خلک پدوی باور هم کوي. خو په خواشینی سره همدا خلک بیا اول دښمن غلط تعریفوي، مثلاً طالب ته د مقاومت او ازادی د پلوی په نظر گوري، او یا هم د جنگ په وړاندی د مقاومت او مبارزی اصلي لارو باندی یا نه پوهیږي، او یا هم د پوهي سره سره خلک د اصلي لارو نه په فرعي لارو مصروفوي. دا ډله خلک هم په دوه ډلو ویشلای شو:

الف: د دښمن غلط تعریفونکي او د مبارزی د اصلي لارو نه پیژندونکي ناپوهه، پوهان:

دا یو شمیر هغه تاریخ لیکونکي، استادان، ډاکتران، او متخصصین دی، چې د جنگ په اړه یی مطبوعات محاصره کړي او د خپلو غلطو منطوقونو له لاری خلکو ته دښمن غلط تعریفوي، او یا هم د مبارزی په اصلي او اساسی لارو کې د ونډی په نه اخستلو د خلکو باور په هغو اصلي لارو کوي. پدی جمله کې ډیر هغه لیکوالان او سیاسي شنونکي شامل دي چې هغوي د افغانستان په اړه تاریخي مالوماتونه لري، ولی د دی سره سره هم د دښمن په تعریفولو او پیژندلو کې ستونځي لري. مثلاً د دوی یو شمیر لا تر اوسه هم طالبانو ته د فرښتو په نظر گوري او هغوي ته د (مقاومت) نومونه ورکوي. ځنی یی بیا لا تر اوسه هم د مجاهدینو د جنگي ډلو نه د اسلام د مدافعینو په توگه پلوي کوي. دا جنابان د خپلو ټولو زده کړو سره سره په سیاست کې اغیرشوي او د سالم سیاسي تحلیل، او سالم سیاسی قضاوت نه محروم دي، او دوي لا تر اوسه هم دښمن سم نه پیژندنې، او یا د هغې په پیژندنه کې د قومي، ژبنیزه، او نورو فکتورونو تر اغیز لادی دي. افغانان باید د دغو اشخاصو لیکنو او ویناو ته په دقیقه توگه متوجه اوسی او تر دی زیات باید پدوی ونه غولیري. مثلاً د همدی کسانو یو زیات شمیر لا تر اوسه هم د دی جنگ په وړاندی د مقاومت او مبارزی لاره په غیر سیاسی او غیر تشکیلاتي فورمونو کې لکه د جبهو جوړول، د جرگو دایرول او یا هم د قومي او ژبنیزو په شورا گانو جوړولو او یا هم انتقالی حوکومتونو په جوړولو کې لټوي. خو په وضاحت سره دا وایم چې دا ټولي هغه غلطی او ناکامه لاري دي چې د افغانستان خلک یی د سیاسی انسجام نه وروسته پاتي ساتلي او غولولي دي. افغانان باید دا درک کړی چې د داسی یوی ژوري استخباراتي جگړی په وړاندی مقاومت او مبارزه بیله یوه منضبط سیاسی تشکیل یا حزب نه ناشوني او نا کامه ده. دا ځکه چې د حزب نه بغیر دا نور ټول ساختارونه د جاسوسی شبکو د نفوذ او اثر په وړاندی د مقاومت نه کوم مؤثر پلان لری او نه هم د هغې په وړاندی مقاومت کولای شي.

افغانانو! که تاسو ته د مقاومت او مبارزی په اړه هر څوک د یوه حزب د جوړیدو نه بله هره لار بنایي، دوي همدومره د وطن او سولې په ضرر دی لکه هغه نوري پورته دوه جنگي ډلي. که تاسو ته هر څوک لا تر اوسه هم طالب، یا حزب اسلامي یا جمعیت یا د دستم او هزاره جنگي ډلو مشران ستاسو د گټو پلویان در بنایي، دوي تاسو نه اصلي دښمن غلطوي. او که هر څوک د حزب جوړولو په وړاندی یا منفي تبلیغ کوی او یا پکې ونډه نه اخلي نو دوي اصلاً ستاسو مبارزه او مقاومت د اصلي مسیر نه په غلط او درواغجن مسیر کې اچوي. دا کسان د خپل وطن د دښمنانو په توگه وپیژني او ورسره هماغه شان مبارزه وکړی، لکه چې د هغه نورو دوو ډلو سره یی کوي.

ب: هغه سیاسيون چې لا تر اوسه هم په غلطو پخوانیو سیاسی لارو روان دي:

دغه ډله خلک یوه توانمند ملي حزب په مقابل کې نور غلط وړاندیزونه کوي او یا نور متبادل موقفونه اختیاروي. دا ډلي او اشخاص هم د افغانستان په جگړه کې په غیر ارادی توگه د دښمن په گټه کار کوي. د سیاست یو تعریف دا هم دی چې (تحلیل مشخص از اوضاع مشخص). د افغانستان اوسني بحران یو ملي بحران دی، د ملي بحران په وخت کې نظریاتي مبارزه شاته وړل کیری او ملي مبارزه اولیت پیداکوي. د نری ډیرو بریالی سیاسيونو ټولو دا درک کړي او عملي کړی ده او کامیابه نتایج یی تری تر لاسه کړی دي. خو په خواشینی سره زموږ د ملک یو شمیر زیات سیاسيون لا اوس هم هماغه زړي کنجاري ژوي، او د هغو زړو بدبختیو نه ځانونه نشی خلاصولي. څوک د بیرک کارمل، څوک د عثمان لنډی، او څوک هم د فیضانې په صفتونو څوک د امین او څوک هم لا د ترکی په صفتونو کې د نورو سره په جگړو اخته دي. د دوي سیاسی بصیرت دومره تر وریځو لاندی شوی، چې د واقعیتونو تشخیص

ور ته نا ممکن شوی، او د ملک د حالاتو د تحلیل په اړه دومره نیمگري دی چې لا تر اوسه هم دوي پدی نه پوهیږی، چې اول د دی ملک نجات یو اصل دی نه د سیاسی مباری تیوریکي نوعیت. دا خلک هم د افغانستان د خلکو د روا مبارزی هغه نا پیژندل شوي دښمنان دي چې زموږ د مقاومت او مبارزی لاره یی راشنډه کړی ده. زموږ غوښتنه د دوي نه دا ده چې راځي پدی وخت کی په گډه د یوه توانمند ملي حزب په جوړولو سره یو ځل دا ملک د دغو سیاسی بحرانونو نه را خلاص کړو بیا به د دیموکراسی لپاره د یوه محیط په لرلو سره هر نوعه اډیالوژیکي مبارزو ته را ته لاره خلاصه شی. نو که د افغانستان هر سیاسی شخصیت اوس د یوه توانمند ملي حزب د جوړولو نه بغیر په بله هره لاره اخته وی، هغه هم د افغانستان د هماغو نه پیژندل شوو دښمنانو نه یو دشمن دی، چې په وړاندی یی مبارزه کول تر بل هر چا لازمی شرط دی.

افغانانو! د افغانستان جگړه ډیره درنه، ژوره، څو اړخیزه او ډیره مغلقه ده. پدی مرحله کی د تضادونو درست پیژندل، او د عمده تضاد تشخیصول د مبارزی جوهر تشکیلوی. اوس د تضادونو سمه رهبری کول ډیری هوبنیاری ته ضرورت لری. د خپل هیواد د مسایلو په اړه باید ډیر دقیق و اوسو او پریږدو چې زموږ توجه یوازی هغه دوو پیژندل شوو دښمنانو ته دومره مونږ لا خبره کړی چې د سنگر دننه دښمنان مونږ لا نور هم بی وسی کړي. د افغانانو لپاره د نجات یواځني لار په هیواد کی د یوه اتوانمند با دسپلینه ملي حزب جوړول دی او بس. د دی نه غیر بله هره طرحه او پروگرام مونږ په غلطو او ناکامه لارو سر کوي، او دا د بنمن سره همکاری ده او بس.

د میزان ۲۷، ۱۳۹۷ ل کال ساندياگو، کلفورنيا د شپي ۴ بجي